

T. C.
TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ

COĞRAFI İŞARET TESCİL BELGESİ

Tescil No	:103
Başvuru Tarihi	:08.06.2004
Başvuru No	:C 2004/008
Yayın Tarihi	:17.02.2008
Türü	:Mahreç İşareti
Başvuru Sahibi	:Çarşıbaşı Kaymakamlığı
Başvuru Sahibinin Adresi	:Çarşıbaşı/Trabzon
Ürünün Adı	:Keşan
Coğrafi İşaret	:Çarşıbaşı Keşanı
Kullanım Biçimi	:Markalama
Coğrafi Sınırları	:Başta Çarşıbaşı Kavaklı köyü olmak üzere Çarşıbaşı ve köyleri.

Diğer bilgiler ektedir.

Teknik özellikleri ve denetim biçimi ekte verilen coğrafi işaret; 17.02.2008 tarih ve 26790 sayılı Resmi Gazetelerde ilan edilmiştir. 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname'nin 12 nci maddesi gereğince 08.06.2004 tarihinden geçerli olmak üzere tescil edilmiştir.

Tescil No : 103
Coğrafi İşaret : Çarşıbaşı Keşanı

Ürünün Tanımı : Yörede saf pamuk ipliğinden (40/2, 30/2, 20/2 gibi) ikat tekniği ile boyanarak hazırlanan çözüğü dört ana renk(bayrak kırmızı, optik beyaz, siyah, açık sarı)'ten oluşur. Çözüğü hazırlandıktan sonra el tezgâhı üzerinde desen çubukları vasıtası ile şekillendirilerek dokunur. Dokunan ürünün amacına uygun olarak işlenerek tüketicinin beğenisine sunulur.

Üretim Alanı : Keşan, Çarşıbaşı ilçemize bağlı köyler ile şehir merkezindeki atölyelerde üretilmektedir.

Üretim Metodu : İplik Hazırlama: Bobin halinde alınan % 100 pamuk ipliği çağılığa alınarak tasarlanan keşanın şekline uygun olarak dönme dolap üzerinde istenilen uzunluğa göre sarılır. Genel olarak 6 yumaktan oluşan çözüğü dönme dolapta ayrı ayrı sarılarak hazırlanır.

Boyama : Dokumada kullanılan çözüğüler pamuk ipliğinden ikat tekniği ile boyanarak hazırlanır denmişti. İkat tekniği genel olarak dokunmadan önce ipliklere uygulanan su geçirmeyen ve neme karşı gelebilen bir madde ile hazırlanan çözüğünün belirli aralıklarla sıkıca kapatılarak uygulanan boyama tekniğidir. Başka bir deyişle "ikat" – resistli – boyama tekniklerinden birisidir.

İplikler dokunmadan önce boyanarak desenlendirilmesi olarak tarif ettiğimiz ikatları desenlendiren ipliklerin yönü göz önüne alındığında üç sistem bulunmaktadır. Yöremizde, keşan imali için bunlardan uygulanan sistemde çözüğü iplikleri boyanarak, ikat kumaşlar, yani "Çözüğü İkatı" yapılır.

İplikler düzgün bir biçimde gerilir. Üzerine desen çizilir. Her renk için ayrı ayrı grup bağlamaları yapılır. En koyu renk açık bırakılarak koyudan açığa doğru boyama yapılır. En son en açık renk boyanır. Beyaz kalacak yerler dışında bağlanmış bütün renkler açılmış olur. Desenlerde simetri hakimdir.

Dokuma: Çözüğüler el tezgâhına asılır ve ipliklerine ayrıştırılarak sayılır. Desene uygun olarak midara geçirilir. İplikler ayrıştırılmış olarak midarlardan geçtikten sonra çift olarak tarağa alınır.

İki midar ayakçalar yardımıyla hareketlendirilir. Tarak tefeye yerleştirilir. Tezgâhın ayarı yapıldıktan sonra mekiğin sürgü üzerindeki hareketleriyle dokuma yapılır. Verilen ölçülerdeki keşanın dokunması bir kişinin günlük olarak 8 saatlik çalışmasıyla 45–50 günde bitirilir.

Şekillendirme ipliklerin boyanması ile elde edilir.

İşleme :

Folklorik Olarak Keşandan Yapılan Ürünler:

Gömlük, Etek, Çanta, Örtüler, Şapkalar, Çocuk kıyafetleri, Keşan kumaşı üzerinde kabartma boya yöntemiyle yapılan boyamalar, Keşan kumaşı üzerinde nakış tekniği ile yapılan işlemler, Baş örtüsü olarak kullanılır.

Ürünün Ayırt Edici Özellikleri

Çarşıbaşı İlçemizde 350 civarındaki tezgâhta üretilen Keşan bezi kendine has motifler içermektedir. Üretim metodu bölümünde de açıklandığı üzere oluşan bu desenler ve motifler yöremiz özgü özelliklerdir. Ayrıca Keşan Bezinin üretimi ve pazarlanmasının yaygınlaştırılması amacıyla Çarşıbaşı İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı tarafından 1997 ve 1998 yıllarında iki proje uygulanmış ve sonuçlandırılmıştır. İlçemizde her yıl geleneksel olarak Temmuz ayının son haftasında Keşan Festivali düzenlenmektedir. Bu bilgileri içeren yerel ve ulusal medyaya yansıyan haber örnekleri ilişikte sunulmuştur.

BOYUTLARI: Genellikle yörede geleneksel olarak kullanılan 100 cm-180 cm şeklindedir. El tezgahlarında en fazla dokunabilecek en 100 cm'dir. Boy olarak kullanım şekline göre kısalıp uzatılabilir. Yöremizde boyu 1350 metreye kadar varabilir. 100 cm'sinde 2500 iplik bulunur.

MOTİF ÖZELLİKLERİ: Ayırt edici motifi mihraptır. İkat yapılarak tezgâhta desen çubukları ile 2-3 veya daha fazla basamaklı olabilir. Diğer ayırt edici özelliği ise çadır tabir edilen renkli düz iplikler arasındaki ikat yapılarak elde edilen kırmızı, sarı ve beyaz karışımından meydana gelen gölgeli orta kısımdır.

BOYAMADA KULLANILAN KİMYASALLAR:

1. Zirnük diye adlandırılan siyah boya
2. Zirnük Tuzu
3. Şarabi (Aspo Kırmızı)
4. Kasar Suyu ; Çamaşır suyundan daha etkili olur ve iplik beyazlaştırmada kullanılır.
5. Sarı renk boyası

İPLİK HAZIRLAMADA KULLANILAN ARAÇ VE GEREÇLER:

1. Kalem sarma makinesi
2. Lastera
3. Ölçek tarağı
4. Dönme dolap

DOKUMADA KULLANILAN ALETLER:

Dokuma tezgâhı aşağıda sayılan kısımlardan oluşur.

1. Midar (2 adet)
2. Tefe yerleşmiş tarak (1 adet)

- 3.Ayakça (midari kontrol ederek hareket ettirir)
- 4.Vernek (Desen Çubuğu)
- 5.Mekik (Dokuma işlevini gerçekleştirir)
- 6.Salmi (Dokunan keşanı saran bölüm)
- 7.Sürgü (Mekiğin hareket ettiği bölüm)
- 8.Gön Sürgü içerisinde bulunur. Mekiğin hareketini sınırlar)
- 9.El ağacı (Tezgâhın gerekli hareketini kontrol eder)
- 10.Salmiyel ağacı (Salmiyi kontrol eder)

Ürünün menşe ad ve Mahreç İşareti Olmasına İlişkin Bilgi ve Belgeler :

Çarşıbaşı İlçesi Kavaklı köyü merkez olmak üzere keşan dokumacılığı çok eski dönemlerden beri ilçemizde yapılmaktadır.Keşan dokumacılığı ahşap el dokuma tezgahlarında yapılmaktadır.Ahşap el dokuma tezgahlarının aksamaları bu işi yapan dokuma ustaları tarafından yapılmaktadır.1997-1998 yılları arasında ilçemizde Keşan-peştamal dokumacılığı ile ilgili Kültür Bakanlığı ile işbirliği halinde kurs açılmış olup, bu kursa iştirak edenlere belge verilmiştir.Ham iplik ve boya alınarak dokuma ustaları tarafından Keşan özelliğine göre elde 'İkat' tekniğine uygun olarak boyaması yapılmaktadır.

Denetleme

Keşanın üretimi, pazarlanması, tescilli menşe adı kullanım biçimi, markalanması, ürün üzerinde belirtilmesi, işaretleme ve etiketleme şekillerini ayrıntılı olarak 555 sayılı K.H.K. hükümlerine uygun olarak denetimini yapmak üzere 5 kişilik bir denetim komisyonu oluşturulmuştur.

Denetim Şekli: En az yılda iki defa ve tüketici şikayetleri üzerine her zaman, 5 kişi olmak üzere aşağıda belirtilen kuruluşlar ve kişilerden bir denetim kurulu oluşturularak denetim yapılır, sonucunda ilgili rapor hazırlanır.

Denetime Katılacak Kişi ve Kurumlar:

Trabzon - Çarşıbaşı Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürü

Trabzon – Çarşıbaşı Esnaf ve Sanatkar Odaları Başkan

Trabzon – Çarşıbaşı Esnaf ve Sanatlar K.K.K. Başkanı

Trabzon-Çarşıbaşı Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi Giyim ve Konfeksiyon Bölümü

Öğretmeni

Trabzon-Çarşıbaşı Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi Giyim ve Konfeksiyon Bölümü

Öğretmeni